

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Formanden skriver	side 2
Referat fra generalforsamlingen	side 3
Formandens beretning	side 4
Niels Ole Volhøjs orientering	side 7
Nyt fra Hovedbestyrelsen	side 7
Mullerupgård	side 8
Familien Olsen på Vilhelmsborg	side 12
Sankt Mikkelstaften	side 14
Nyt fra kredsene	side 14
Kommende kredsaktiviteter	side 16

Tidsskrift for
Dansk Slægtsgårdsforening

Oktober - november 2021

Nr. 469 - 78. årgang

Mullerupgård på Vestsjælland

SLÆGTSGÅRDEN

LÆR AF FORTIDEN - LEV I NUTIDEN - VIRK FOR FREMTIDEN

Stiftet 5. juli 1941

www.slaegtsgaardforeningen.dk

Kasserer:

Connie F. Neumann, Valmuevænget 8, Grønnemose. 5560 Aarup.
Tlf. 40 30 35 52. E-mail zenta1@outlook.dk

Medlemsadministrator:

Inger Marie Wibholm, Sdr. Boulevard 12, 4930 Maribo.
Tlf. 54 78 09 02 og 24 89 20 88. E-mail ingermarieh@ gmail.com

Hovedbestyrelsen:

Formand:

Gunhild Olesen Møller, »Bronzehave«,
Strædet 38, 7990 Øster Assels.
Tlf. 97 76 42 77. Mobil 23 32 92 10.
gunhildom@gmail.com
(Formand: Midtjysk kreds)

Næstformand:

Niels Ole Volhøj, »Volhøj«
Bettevej 38, V. Tversted, 9881 Bindslev
Tlf. 40 89 74 92
enovolhøj@mail.dk
(Formand: Vendsysselkreds)

Jens Brogaard Jensen, »Maglehøjgård«,

Hammerbakke 3, 4050 Skiby
Tlf. 47 52 99 18
jensbjensen@privat.dk
(Formand: Nordsjællandskreds)

Karen Andersen, »Baungaard«,

Vollerupvej 70, 4400 Kalundborg
Tlf. 29 26 20 13
vollerupvej70@gmail.com
(Formand: Vestsjællandskreds)

Jørgen Elholm, »Østergård«,

Helgesvej 55, 4160 Herlufmagle.
40 33 50 69.
Elholm@lollands.net.
(Formand: Sjælland Syd kreds)
(Medlem af forretningsudvalget)

Hans Jørgen Hansen, »Bregnholt«,

Adelgade 88, 4880 Nysted.
Tlf. 54 86 42 22.
bregnholtpc@hotmail.dk
(Formand: Lolland/Falster kreds)

Peder Høite Hansen, »Revningegård«,
Revningevej 116, 5300 Kerteminde
Tlf. 65 32 13 87
Peder.revninge@gmail.com
(Formand: Fynskreds)

Paul Henrik Hansen

Tøndervej 31, Alslev. 6230 Rødekro
Tlf. 51 78 27 25
E-mail paulhenrikhansen@yahoo.com
(Formand: Sønderjyllandskreds)

Harry Jensen, »Lille Stræde«,

Sønderbyvej 1, 6900 Skjern.
Tlf. 40 17 36 90
Harry.Jensen@Stauning.dk
(Formand: Ringkøbingkreds)

Steffen Buch Juul, »Jægergården«,

Høllundvej 6, Høllund, 7100 Vejle.
Tlf. 75 86 54 93.
steffen42@icloud.com
(Formand: Vejle kreds)

Vibeke Binnerup

Hovedvejen 138, 8963 Auning
Tlf. 60 72 55 68.
Vibeke@vestdjursnet.dk
(Formand: Århuskreds)

Mads P. Christensen, »Als Nygaard«

Petersborgvej 11, Als,
9560 Hadsund
Tlf. 21 55 59 50
mathy@postkasse.net
(Formand: Himmerlandskreds)

Formanden skriver:

Den 6. september afholdt foreningen årsmøde/generalforsamling i Vingsted Hotel & Konference. Denne gang var de fleste Coronarestriktioner væk. Der stod dog håndsprit overalt, ligesom vi stadig ser det mange steder. Foreningen havde besluttet at indsætte en bus fra Sjælland til Vingsted, men interessen var meget ringe og kun ca. ti havde meldt sig. Ole G. Nielsen og forretningsudvalget havde forventet en større interesse for turen, men det tog vi så til efterretning og sparede de penge bussen ville have kostet. De der har betalt for busturen kan få pengene tilbage. Der deltog 30 i årsmødet som forløb godt under Anker Lunds ledelse. Der kan læses mere om mødet andet steds i bladet. Jeg blev genvalgt som landsformand og takker hermed for valget. Faldende medlemstal er et vilkår, som foreningen deler med mange andre organisationer med tilknytning til landbruget og for den sags skyld med hele det frivillige foreningsliv. Foreningen har en pæn formue og det giver alt andet lige en vis frihed til at disponere.

Formandskabet, næstformand Niels Ole Volhøj og undertegnede, har holdt et møde med Sønderjyllandskredsen hos formanden Paul Henrik Hansen i Alslev ved Rødekro. Der deltog fire fra kredsbestyrelsen i mødet og vi fik drøftet det meste af et årsmødeprogram for år 2022 igennem. Der er mange interessante besøgs muligheder, så det kræver overvejelser. Efterfølgende var formandskabet på Agerskov Kro og fik en snak om hvad de kunne tilbyde foreningen. Desværre har de ikke så mange værelser som vi kunne ønske os, men kroen vil være behjælpelig med at finde andre og nærliggende overnatningsmuligheder.

Høsten er overstået. Udbyttet var ikke på højde med sidste år, men bortset fra vårbyggen vel acceptable.

Efter en periode midt i høst med regnbyger kom det gode vejr. De fleste har bjærget halm i store mængder og de gigantiske stakke står overladt i landskabet på Mors. Her på gården nåede vi det vi skulle efter reglerne for markdrift, hvor landmænd er underlagt et ret besynderligt datotyran. Markplanen ville bestemt ikke se sådan ud hvis vi kunne styre efter godt landmandskab. Såbedet har været overordentlig godt. Det er meget sjældent at mulden smuldrer så fint her på vores meget stive lerjord. Nu mangler vi kun noget vand for det er ved at være meget tørt i markerne. Svinepriserne er under pres og mange må sælge til meget lave priser. Det hænger ikke sammen og foderpriserne er i en stigende op trend.

Der foregår intense landbrugsforhandlinger i disse dage. Hvordan de ender ved ingen i skrivende stund. Det der er kommet ud hidintil, indikerer at arealstøtten omlægges og underlægges nye krav. Krav som andre lande ikke bliver underlagt. Landene har en stadig større råderet til at graduere støtten på forskellig vis til deres landmænd og ellers anvende støttemidlerne efter politisk forgodtbefindende. Landbrugsforhandlingerne har stor betydning for hvilke rammevilkår vi skal arbejde under i fremtiden og om det i det hele taget bliver muligt at få et nogenlunde rentabelt erhverv. Der er meget jeg kunne skrive om i denne spalte. Noget af det der har stor betydning for hvordan vores erhverv reguleres, er spildevandsrensningen eller snarere mangel på samme og laden stå til med store overløb i de kommunale rensningsanlæg. Kommunerne går så vidt som til at kalde det kontrollerede overløb. Fakta er, at det er urensset spildevand, der bidrager med øget forurening. De gigantiske nedbørmængder i Tyskland for nylig er afledt via floder til Nordsøen. Her er vandet strømmet langs vestkysten rundet om Skagen og ned langs østkysten af Jylland. Det kan måles og bedrages just ikke til at forbedre forholdene i de indre danske forvande. Jeg har for et par år siden, da man stadig kunne rejse, stået og set på flodvandet i Tyskland og Holland. Det lignede nærmest opvaskevand.

Formand Gunhild Olesen Møller

Redaktion:

Ole G. Nielsen
Bøgeparken 25 B, 4241 Vemmelev
Tlf. 24 93 34 12
OleGN@mail.tele.dk

Nr. 470 udkommer omkring
den 1. december 2021.
Deadline for indlæg 1. november 2021.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Tryk:

Jannerup Grafisk
Vallensbækvej 61
2625 Vallensbæk
Tlf. 58 52 52 22
jannerup@jannerup.dk

Adresseændringer

bedes meddelt foreningens medlemsadministrator:
Inger Marie Wibholm, Sdr. Boulevard 12, 4930 Maribo.
Tlf. 54 78 09 02 og 24 89 20 88.
E-mail ingermarieh@ gmail.com

Referat fra generalforsamlingen den 6. september 2021

Af Morten Lynggaard Pedersen

1. Landsformand Gunhild Olesen Møller Byder velkommen og vi synger Det lysner over Agres felt.
2. Til dirigent vælges Anker Lund fra Sønderjyllandskredsen. Til stemmetællere vælges Torben Knudsen fra Sjælland Syd og Anker Olsen Sønderjyllandskredsen. Til referent vælges Morten Lynggaard Pedersen fra Fynskredsen. Dirigenten konstaterer at årsmødet er lovligt indvarslet. Årsmødet var indkaldt i blad nr. 466 til afholdelse i Tarm på Bechs Hotel. Dette møde blev aflyst grundet mødeforbud med over 50 deltagere. Genindkaldelse til årsmøde på Vingsted Hotel og Conferencecenter i blad nr.468 der udkom primo juli 2021. Begge indkaldelser har også kunnet læses på hjemmesiden så snart datoerne var kendte. Dirigenten konstaterer at antallet af de 25 udleverede stemmesedler efter flere optællinger er korrekt. Der deltog i alt 30 personer i mødet.
3. Landsformand Gunhild Olesen Møller aflægger beretning for perioden siden årsmødet i 2019 i Himmerlandskredsen. Dvs. for to år.
4. Næstformand og formand for Arkivudvalget Niels Ole Volhøj aflægger den afsluttende beretning for Slægtsgårdsarkivet på Gl. Estrup. Nedlagt ultimo 2019.
5. Dirigenten takker for de to beretninger.
6. Kasserer Connie Neumann oplæser regnskabet for 2019 og 2020. I 2019 andrager formuen kr. 480.987,80. Dette år blev der solgt værdipapirer til at dække udgiften på kr. 84.834,75 til arkivets afvikling. År 2020 regnskabet viser et overskud på 60.754,03 kr. Formuen andrager kr. 540.045,21 ultimo 2020. Kasserer Connie Neumann fremlægger bestyrelsens forslag til budget for år 2021 og 2022. 2021 viser et underskud på 40.700,00 kr. og 2022 viser et underskud på 55.700,00 kr. Anker Olsen Sønderjyllandskredsen: lokalkredsen 5000,00 kr. i budgettet? Honorering med vin og blomster og kørepenge. Steffen Juul: Hvis

mødeleden er dyr, kræves penge ind ved deltagere. Uforudsete udgifter kan efter ansøgning ved bevilling dækkes af landsledelsen. Anker Olsen: Besøg ved lokalforening? Kørslen placeres under div. møder, rejseudgifter. Steffen Juul taler om fonden Jens og Anna Jensens fond. Fonden er dyr at administrere og giver minimalt afkast til uddeling. Dansk Slægtsgårdsforening har ingen indflydelse på denne fond. Fonden styres af fondsbestyrelsen. Gunhild Olesen Møller: Underskud i Slægtsgårdsforeningen fremover efter budget. Der er ikke modtaget forslag om at nedlægge foreningen. Jens Brogård Jensen Nordsjællandskredsen: Bemærker at der er 17 medlemmer mere end i budgettet. Gunhild Olesen Møller: Dagen i dag koster også noget.

7. Der er ingen indkomne forslag.
8. Gunhild Olesen Møller genvælges til landsformand. Niels Holger Fisker: For 6 år siden var Slægtsgårdsforeningen et fallitbo, gode ideer manglede og foreningen ved at ophøre. Hovedbestyrelsen dengang havde ikke fornyet foreningen. Gunhild har gjort det godt. Foreningen fortsætter.
9. Harly Nielsen Vestsjællandskredsen og Morten Lynggaard Pedersen Fynskredsen genvælges til revisorer.
10. Årsmødet 2022 foregår i Sønderjyllandskredsen. Kom og få nogen gode dage i Sønderjylland.
11. Evt. Deadline for næste blad udsat til den 15. september 2021 efter aftale med redaktør Ole G. Nielsen. Mangler tre kredse og referatet fra i dag. Anker Olsen: Nedgang af medlemmer skyldes måske at der pga. Corona ingen aktiviteter har været. Håber at få aktiviteterne tilbage i lokalforeningerne igen og at vi får et godt årsmøde i 2022. Niels Ole Volhøj: Vi har et godt blad der indeholder en masse gode artikler og holder sammen på foreningen. Landsformand Gunhild Olesen Møller: Glad for at medlemmerne holder ved.

Tak til dirigent Anker Lund og referent Morten Lynggaard Pedersen.

Formandens beretning

Den 11. marts 2020 var jeg i København. Da jeg skulle hjem med fly til Aalborg blev det ene fly efter det andet aflyst. Jeg kom med på Norwegeans sidste tur til Aalborg i flere måneder, men det vidste ingen. Som dagen skred frem, var der kommet den ene mere bombastiske udmelding fra Regeringen efter den anden.

Mette Frederiksen meldte ud: Alt skulle lukkes ned grundet faren for Corona smitte. Skolerne skulle lukke og børnene undervises digitalt. Restauranter og nattelivet skulle holde lukket. Virksomhederne skulle omlægge til hjemmearbejdspladser, hvor det var muligt, men ellers holde produktionen i gang.

Folk skulle leve i en boble og kun se et par mennesker. Vi skulle holde os fra al selskabelighed. Syge og døende måtte ikke få besøg af familien. Et hav af restriktioner blev lagt ned over os. Der blev eksperimenteret med medicin og behandlinger, men intet var effektivt.

Hjemme på gården mærkede vi måske ikke så meget til det. Vi skulle holde os fri for Corona og ellers passe landbruget som vi plejede.

Landbrugseksporten blev holdt i gang. Kød og mejeriprodukter rullede stadig over grænsen i stort set samme omfang som hidtil. Øvelsen i virksomhederne gik på at holde smitten ude.

Corona er også skyld i at vi mødtes her i dag, men jeg vil gå tilbage til 2019, hvor vi holdt årsmøde i Himmerlands Kredsen i Rebild. Jeg blev genvalgt som formand. Det blev vedtaget nye vedtægter for foreningen under dirigent Niels Qvist ledelse. Årsmødet foregik på Lundbæk landbrugsskole, hvor sidstnævnte havde været leder. Peder Christensen tidligere ejendomskonsulent for foreningen og uddannet i forvaltningsret, havde udarbejdet de nye vedtægter. Steffen Buch Juul orienterede om det kommende årsmøde i Vejle Kredsen

På det efterfølgende hovedbestyrelsesmøde blev Niels Ole Volhøj valgt til næstformand og Hans Jørgen Hansen Lolland /Falster til FU medlem.

Næstformand for Bornholms Kreds Torben Videbæk meldte sig i Sorø klar til at overtage medlemsadministrationen efter Inger Marie Wibholm som havde ønsket at stoppe. Overtagelsen af medlemsregistreringen og adgang til banken skete efter en meget omstændelig korrespondance med Nordea Bank op til den 1. januar 2019. Det gik som bekendt ikke godt og medlemmerne kunne ikke komme i kontakt med den nye medlemsadministrator. Det gik bare ikke og et enigt forretningsudvalg besluttede at afbryde samarbejdet. Tidligere medlemsadministrator

Inger Marie Wibholm overtog igen opgaven ultimo 2019. Der blev samlet op på de frafaldne medlemmer.

I år 2019 blev Slægtsgårdsarkivet afviklet. Foreningen havde indgået en aftale med Statens Arkiver om overtagelse af det materiale de fandt bevaringsværdigt. Materialet blev vurderet af deres indsamlingsansvarlige og det er overdraget til den ypperste sagskundskab. De to arkivarer Inge Nissen og Else Skovbo Jensen var behjælpelige med afviklingen. Herefter kom Danske Slægtsforskere ind i billedet. De overtog ca. 1200 bøger til Slægtsforskernes Bibliotek i Albertslund. Bøgerne bliver løbende indscannet af frivillige. Nogle bøger kom til Det Grønne Museum og ligeledes nogle af møblerne. Det resterende blev destrueret, her i blandt, nogle gamle arkivserier som havde stået urørt i 26 år fra Dansk Folkemindesamling, udtjente møbler og gamle numre af Slægtsgården. Herefter var der et firma der tog sig af hovedrengøringen og arkivudvalget havde en afleveringsforretning med Det Grønne Museum. Det var rettidig omhu at få udfasningen af arkivet afsluttet i 2019. I år 2020 havde det jo nærmest ikke kunnet lade sig gøre grundet Corona. Der var et års opsigelse på arkivet, men i 2020 fik vi kun en regning for ½ år fra Det Grønne Museum. Museet behandlede os godt.

I foråret 2020 blev der afholdt et FU-møde på Fyn. Hans Jørgen Hansen var sygemeldt, så i stedet deltog Steffen Buch Juul fra Vejle Kredsen. Emnet var bl.a. det forestående årsmøde i Kredsen. Der var i god forståelse lavet et godt og alsidigt program, som vi glædede os til.

Samme dag holdt FU et økonomimøde med kasserer Connie Neuman og et møde med redaktør Ole G. Nielsen.

Kort derefter blev der indkaldt til et hovedbestyrelsesmøde, det møde blev først flyttet og senere aflyst og erstattet af et skriftligt hovedbestyrelsesmøde. Corona satte en stopper for alt. Senere besluttede hovedbestyrelsen at aflyse årsmødet i maj 2020 i Vingsted.

Den menneskelige omstillingsevne er formidabel. Snart var det en naturlig ting at holde afstand og spritte af. Mundbind blev en del af hverdagen og ikke mere noget der var forbeholdt asiatiske turister i lufthavnen. Håndtrykket blev erstattet med en albuehilsen. Vi er ikke ude af det endnu og for nylig var fire sogne nedlukket. Vore nabolande oplever store problemer.

I min hjemlige Kreds, Midtjysk Kreds havde vi lavet et fint årsprogram i januar 2020 med fire arrangementer, men kun et blev gennemført. Det samme gælder for de øvrige kredse. Helt generelt er der stadig en stor frygt og bekymring blandt folk.

Det samme gælder her i år 2021, hvor vi hidtil kun har afholdt generalforsamling i Midtjysk Kreds, dog med næste 40 deltagere. Heldigvis har vi beholdt vore medlemmer og kun mistet et medlem. Medlemmer i hele Danmark kontakter medlemsadministratoren og undertegnede

og beklager at der ikke er arrangementer i kredsene, men det er svært at få nogen til at åbne dørene.

Når jeg ser mig rundt i medlemsskaren i Midtjysk Kreds er der ikke mange der har en søn eller datter der er klar til at overtage slægtsgården i et generationsskifte. Der sker hele tiden opkøb af ejendomme til sammenlægning, så der bliver færre og færre landbrug.

Rammevilkårene ændrer sig løbende. Forude venter nogle svære landbrugsforhandlinger og hvem ved hvad de bringer. Det tegner ikke godt.

På globalt plan blev der sat rigtig mange ressourcer ind på at lave en vaccine. Normalvis kan det vare op til 20 år at lancere en ny vaccine, så det er en gigantisk landvinding at det er lykkedes indenfor kort tid at skaffe så mange midler og forskningsressourcer at det lykkedes af frembringe vacciner. Alle her har fået to vaccinationer og kan fremvise det eftertragede Coronapas.

I Danmark er vi sluppet nogenlunde nådigt fra pandemien. Sådan er der langt fra alle steder og mange millioner mennesker er døde rundt om i Verden.

I marts 2021 afholdt Forretningsudvalget et møde hos undertegnede på Mors. Der var stadig et forsamlingsforbud på fem og alle mødesteder var lukkede. Lidt senere blev hovedbestyrelsesmødet igen aflyst og erstattet af et skriftligt møde. Den daglige drift blev planlagt og regnskabet udsendt.

Regnskab for år 2020 er præget af små udgifter, men det er en engangsforeteelse og afspejler ikke en normal drift. Der er udarbejdet et nyt budget for år 2022.

Vejle Kredsen, ved formand Steffen B. Juul ønskede ikke at være vært her i år 2021.

Ringkøbing Kredsen havde meldt sig som interesseret i et værtskab og herefter gik arbejdet i gang. Formandskaberne mødtes og drøftede et program.

Kredsen havde et ønske om Nymindegab Hotel som mødested, men blev bedt om at finde et andet hotel, eftersom det ville blive en alt for dyr lokation. Det blev så i stedet indgået en meget fleksibel aftale med Bechs Hotel i Tarm.

Formandskabet har fuldt med i genåbningen af Danmark med stor interesse. Da der kom en melding om, at den 21. maj 2021 blev mødeforbuddet hævet til 50, var der håb om at årsmødet kunne gennemføres. For to år siden var der omkring 50 deltagere i det meste af programmet i Himmerlands Kredsen. Kun et par elementer af programmet havde flere deltagere. Sådan var det også i år, men eftersom Bechs Hotel pointerede skarpt at antallet 50 under ingen omstændigheder måtte overskrides, var bestyrelsen nødt til at aflyse selve generalforsamlingen.

FU havde forespurgt om deltagerne som et alternativ kunne overvære årsmødet i et tilstødende lokale, men hotellet meldte klart fra. Der kom flere fantasifulde forslag om at deltagelsen kunne begrænses til én deltager per medlemskab, men det duer naturligvis ikke at begrænse deltagelsen i generalforsamlingen på den måde. Så der er indkaldt til en generalforsamling her i dag. Demokratiet skal respekteres.

Årsmødet i Ringkøbing Kredsen forløb godt trods restriktioner, sikkerhedsforanstaltninger og forevisning af Corona pas. Tak til kredsen for et alsidigt program og den indføring i egnens forhold som formand Harry Jensen og næstformand Jens Ulrik Tarpgaard gav fredag aften. Besøget i Ringkøbing Kredsen er udførligt beskrevet i Slægtsgården nr. 468. Eftersom der ikke var nogen generalforsamling havde jeg et indlæg om foreningen. Vi mindedes også foreningens tidligere webmaster Henning Hansen der døde den 18. april 2021.

Aftenfesten i Tarm var også overtegnet

Tilmeldingerne foregik efter først til mølle-princippet og det gjaldt også ventelisterne som kasserer Connie Neumann førte. De, der ikke blev plads til, blev opfordret til at melde tilbage hvis de ønskede at deltage i de programpunkter, hvor der stadig var plads. Det benyttede nogen sig af. Bechs Hotel have straks udlejet den overflødige værelseskapacitet, men de der have tilmeldt sig rettidigt inden det magiske tal på 50 var nået kunne deltage.

Dette medførte at deltagerlisten ændrede sig næsten dagligt med afmeldinger og tilmeldinger.

Interessen for at deltage i busturen var begrænset, så med 19 betalende hænger turen ikke sammen. Vi havde gjort hvad vi kunne for at få så mange deltagere med som muligt under de restriktioner vi var underlagt.

I september/oktober 2018 arbejde FU for at få gang i arbejdet i det sydlige Jylland. Formanden i Sønderjyllands Kredsen havde ingen e-mail og arbejdet var helt gået i stå. Ligeledes i Haderslev kredsen hvor formanden meldte sig ud af foreningen. Jeg gik i gang med at indsamle e-mails på medlemmerne og fik mange gode snakke om hvordan de så på fremtiden. I oktober 2018 blev der indkaldt til et møde på Røde Kro. Her blev der stiftet en kreds kaldet Sønderjyllandskredsen og valgt en bestyrelse på fem personer med Paul Henrik Hansen som formand. Denne bestyrelse har tilbudt at forestå værtskabet for årsmødet i 2022. Det bliver på Agerskov Kro i dagene 27-29. maj. Desværre er der et begrænset antal værelser til rådighed, men der er andre overnatningsmuligheder i nærheden. Næstformand Niels Ole Volhøj og jeg har deltaget i et møde med kredsen og forventningsafstemt tidsplanen.

Det lykkedes at få gang i Sønderjyllandskredsen. Bornholms Kredsen besluttede på en generalforsamling i sommeren 2020 at nedlægge kredsen med udgangen af år 2020.

Corona har ikke gjort noget godt for foreningslivet og heller ikke for Dansk Slægtsgårdsforening. Jeg skrev i blad nr. 467 i år at 113 medlemmer var i restance ifølge medlemsadministrator Inger Marie Wibholm. Dengang havde 568 betalt årskontingentet. Restanterne er nu rykket igen og flere har betalt her på det seneste, så nu har 667 betalt. Da jeg skulle forberede denne beretning, kiggede jeg i de gamle medlemstal. Til jeres information var der 1066 betalende medlemmer i år 2016. Det er så en medlemstilbagegang på 400 over fem år.

Det er et stort arbejde for Inger Marie Wibholm med alle disse rykkere. Jævnligt finder vi så ud af at medlemmet er afgået ved døden.

Der er stadig op mod 100 medlemmer der ikke har opgivet en e-mailadresse. Det er kredsformændenes opgave at følge op på det. Det vil lette arbejdet for Inger Marie Wibholm.

Nu til noget helt andet

For en del år siden stiftede det barnløse ægtepar Carl Aage Hansen og Gudrun Hansen fra Sjælland to fonde. Gudrun Hansen døde i 2019 og herefter kunne dødsbo-behandlingen gå i gang. Det skulle først afklares om de påtænkte beløb til fondene kunne overføres skattefrit. Det blev afklares og der er ca. 2,5 mio i hver fond. Den ene fonds formål er "Hjælp til overtagelse af slægtsgårde i Danmark" og her er jeg indsat som nuværende formand for Dansk Slægtsgårdsforening sammen med Nicolai Dyhr fra Horten Advokaterne og Cathrine Riegels Gudbergsen fra Broksø Hovedgård. I den anden fond "Landmandsfonden" sidder Henrik Lysemose Jensen fra Landbrugsskolen Sjælland i Høng. Problemerne har været mange og bunder i at tiden helt er løbet fra fonde af denne størrelse og der stort set ikke er et afkast at udlodde eftersom omkostningerne skal udredes løbende. Der er ad flere omgange forespurgt i Civilstyrelsen om muligheder og en hurtigere udlodning, men svaret var et nej selv om afkastet ikke svarer til udgifterne til revision. Hver gang, der skulle forespørges eller være en bankkontakt, er jeg blevet bedt om at afgive ID oplysninger. Det kan ikke mere tælles på én hånd.

Det fører så over det næste jeg vil nævne. Hovedbestyrelsen blev bedt om at afgive ID oplysninger til Dansk Slægtsgårdsforenings bankforbindelse Nordea Bank. Der blev efter forespørgsel givet en anvisning på at det kunne gøres i en lokalafdeling af Nordea Bank så foreningens kasserer ikke involveres. Her et par måneder senere har jeg stadig ikke hørt fra fem medlemmer i hovedbestyrelsen om de har fået det bragt i orden. Det er et krav til bestyrelsesmedlemmer at de skal afgive disse oplysninger i relation til Hvidvaskforordningen. Denne forordning overtrumfer også persondataforordningen. Hver gang der har været ændringer i personkredsen i Dansk Slægtsgårdsforening er jeg blevet bedt om at afgive ID. Det er

nu udstrakt til at det er hele bestyrelsen der skal afgive ID. Hvidvasklovgivningen gælder for samtlige bestyrelser der har en bankforbindelse.

Tak til redaktør Ole G. Nielsen for udgivelsen af Slægtsgården. Den udkommer fem gange årligt og det gælder også for år 2022. I forårets første nummer bringes årsmødeprogrammet. Hvis der er forslag til behandling i årsmødet, skal de bringes i næste nummer omkring 1. maj.

Tak til Inger Marie Wibholm for det store arbejde med medlemsadministrationen.

Tak til kasserer Connie Neumann og dine hurtige svar på henvendelser og forespørgsler. Det var en hektisk tid med de mange afbud og tilmeldinger til årsmødet i Ringkøbing.

Tak til de hovedbestyrelsesmedlemmer der har været involveret i årsmøderne i beretningsperioden. Mads P. Christensen, Steffen Buch Juul, Harry Jensen og Paul Henrik Hansen.

Tak til den øvrige hovedbestyrelse for jeres indsats. En særlig tak til næstformand Niels Ole Volhøj, som jeg har arbejdet tæt sammen med i en årrække.

Tak til medlemmerne for at I har gentegnet jer og dem der er mødt op her i dag.

Tak for ordet.

JENS OG ANNA JENSENS FOND

Dansk Slægtsgårdsforening administrerer Jens og Anna Jensens Fond, der uddeler rejselegatertil unge, der vil uddanne sig i teoretisk eller praktisk landbrug i udlandet.

Legatportioner på 5.000 og 10.000 kr. uddeles til ansøgere, der for at komme i betragtning, er i udlandet mindst 6 eller 8 måneder.

Ansøgningsfrist er 1. maj

Ansøgning sendes til:

Carl Martin Christensen, Rugvænget 5, 5400 Bogense.

Kate.cmc12@gmail.com

Niels Ole Volhøjs orientering

I 2018 havde forretningsudvalget møde med direktør Anne Bjerrekær og museumsinspektør Peter Bavnshøj, om Slægtsgårdsarkivets fremtid. I de senere år havde der været færre besøgende på arkivet. Vores 2 frivillige arkivarer er jo ikke helt unge mere og adgangsforholdene er meget besværlige, især for gangbesværede og ældre.

Slægtsgårdsforeningens omkostninger er jo ikke blevet lavere. Det har kostet os 60-70.000 kr. pr. år. På et senere møde, blev vi enig om at opsigte vores lejeaftale, til den 31/12-2019. Vi skulle dog betale husleje i året 2020. 14.000 kr. Det blev dog næsten halveret til 7.800 kr. Vi opsgode også telefon og forsikringer. Så skulle vi jo i

2019, have ryddet arkivet: Først fik "Det Grønne Museum," På Gl. Estrup, lov til at hente det der tilhørte dem, det var dog ikke så meget. Så var det "Statens Arkiv" i Viborg, der kom og hentede det de mente havde værdi at gemme hos dem.

Der var stadig en hel del tilbage. Så fik vi kontakt til: "Danske Slægtsforskernes Arkiv" i Albertslund. De fik virkelig ryddet op og de fik meget med hjem. Så var der kun oprydningen tilbage, vi lejede et Erhvervs flyttefirma. De var effektive. Så var der kun rengøring tilbage. Omkostninger til rydning blev 84.000 kr. Vi havde afleverings møde med det "Grønne Museum" lige før jul 2018.

Nyt fra Hovedbestyrelsen

*Af landsformand
Gunhild Olesen Møller*

I umiddelbar forlængelse af årsmødet/generalforsamlingen trådte hovedbestyrelsen sammen til et kort møde. Alle kredsformænd deltog undtagen Mads P. Christensen fra Himmerlandskredsen. Eftersom

Niels Holger Fisker, tidligere hovedbestyrelsesmedlem fra denne kreds, deltog i årsmødet blev han inviteret med til HB-mødet. Desuden deltog kasserer Connie Neumann.

HB-medlemmerne præsenterede sig. Herefter blev Niels Ole Volhøj fra Vendsyssel Kredsen genvalgt som næstformand og Jørgen Elholm fra Sjælland Syd nyvalgt som forretningsudvalgsmedlem (FU). Hans Jørgen Hansen fra Lolland/Falster ønskede ikke genvalg. FU udgøres af tre personer Niels Ole Volhøj, Jørgen Elholm og landsformand Gunhild Olesen Møller, der netop var blevet genvalgt på årsmødet.

Foreningens forhold blev drøftet herunder kontingentet, medlemstallet og økonomien. Formuen andrager kr. 540.000, og blev forøget med 60.000 i år 2020. Det skyldes grundet Corona manglende mødeaktivitet i HB og FU, samt et aflyst årsmøde i år 2020 i Vejle kredsen. Fremadrettet vil der blive tæret på formuen og være underskud på driften i overslagsårene 2021 og 2022.

Der blev desuden informeret fra kredsede om lokale aktiviteter. Det meste kører stadig på lavt blus. Paul Henrik

Hansen informerede om forberedelser til årsmødet i Sønderjyllandskredsen i år 2022.

Det blev besluttet at årsmødet i år 2023 skal foregå på Sjælland. Karen Andersen fra Vestsjællands Kredsen og Jens B. Jensen fra Nordsjællands Kredsen meldte sig til i fællesskab at forestå årsmødet. Steffen Buch Juul overvejer at tilbyde et årsmødeværtsskab i Vejle Kredsen i år 2024.

Mødet sluttede med at fanen blev overdraget til Sønderjyllandskredsen og senere spiste de HB-medlemmer der havde tid et aftensmåltid sammen. Herefter skiltes vore veje.

Charlotte Thomsen,
"Høveltegård",
Græstedvejen 38,
3250 Gilleleje

Mullerupgård

Mullerupgård 1893. (Fra Karin Dinesens arkiv).

Af Helge Christiansen, Bildsø.

Mullerupgård i Kalundborg kommune blev oprettet i 1832 som en parcelgård under Bødstrup gods. Den blev kaldt Strandgården, og den blev bygget året efter på matrikelnummer 14 af Mullerup.

I alt 6 nedlagte fæstegårdes jord blev samlet under Strandgården foruden nogle engparceller. Først omkring 1842 kom den kongelige bevilling til at lægge gårdene sammen. Bødstrup havde ved udskiftningen 1794 i alt 18 gårde i Mullerup by. En del af dem blev flyttet ud på marken, således også matr.nr. 14.

Efter statsbankerotten i 1813 var det blevet vanskeligere at skaffe fæstere, der var velhavende nok til at blive ved gårdene. Derfor fik Bødstrup lov til at sammenlægge fæstegårde.

Lokalthistorisk Arkiv i Gørlev er i besiddelse af et matrikelkort med teksten: "Kort over de nedlagte Gaarde i Mullerup By af Bødstrup Gods, som nu ere underlagte een Gaard, kaldet Strandgaarden. Copieret 1843 af Kastrup." Her er gården tegnet med længerne i en stor firkant. Lige som nu lå hovedbygningen mod nord, men dengang var den ikke ret stor. Mellem den og vestlængen var opført en mejeribygning med mælkekælder.

Lokalthistorisk Arkiv i Høng har mikrofilm med Brandtaxationsforretninger fra Løve Herred. Her kan læses, at

den 14. december 1833 vurderede man Strandgaarden under Bødstrup Gods. På proprietær van Deurs vegne var mødt forvalter Justesen.

Den vestre længe var 12 alen bred, 26 fag bindingsværk og stråtag med 2 skorstene. 10 fag til værelser, gang, køkken, spisekammer, borgestue, pigekammer og tørvehus. Forsynet med loft og bræddegulve, engelske vinduer og hollandske døre. 16 fag til vognremiser, foderlo, karlekammer og hestestald. Med porte, døre, krybber og spiltouge. Denne længe blev vurderet til 2160 Rigsbankdaler Sølv.

Den østre længe var 13 alen bred og i 26 fag, altså samme længde som den vestre længe. Bindingsværk med ege undertømmer i fod. Fyrre overtømmer og stråtag. Murede gavle. Indrettet til fæstald og røgterkammer. Vurderes til 1890 Rbd.

En ladelænge sønden for de foranførte længer er 17 alen bred og i 28 fag bindingsværk med murede gavle. Stråtag, stole og afbinding.

Indrettet til lo og lade. Med lemme, døre og tvende store porte ved hver ende af indkørslen. Vurderes til 3940 Rbd. Ved ladelængens søndre side er tilbygget 4 fag i 11 alens bredde til tærskemaskinhus. Vurderes til 160 Rbd. Sølv. Således er nu hele gården forsikret for 8150 Rbd. Sølv. Ej forhen forsikret.

Disse 3 sidste ord i vurderingen er særlig interessante, fordi Større danske Landbrug 1930 fejlagtigt oplyser, at

gården er dannet ved sammenlægning af bøndergårde i sidste halvdel af det 18. århundrede, altså i 1700-tallet.

De ældste bygninger blev revet ned i 1934, og der blev opført nye avlsbygninger. Af dem var der en stor lade, som brændte i 1985.

De første år efter oprettelsen blev Strandgården drevet af en forvalter, men i 1843 blev gården solgt som arvefæste til fynboen Frederik von Wedel. I folketællingen 1845 var han 25 år og ugift. Han havde den kun i få år, for i folketællingen 1850 står proprietær Lars Møller fra Hjortholm på Langeland som ejer. I næste folketælling 1855 er gården solgt til August Spethmann fra Slesvig. Han var 37 år gammel i 1860, og hans kone var 34. De havde 3 børn, og de havde en amme ansat til at tage sig af den mindste, som var under 1 år. Desuden havde de 11 tjenestefolk ansat.

Spethmann solgte gården i 1866 til købmand Hans Jacob Schou fra Slagelse. Hans far, Hans Henrik Schou, var købmand i Slagelse og ejer af Antvorskov Teglværk. Det var også ham, der i 1838 havde opført kommagasiner ved Mullerup Havn.

Hans Jacob Schou indsatte en forpagter og kaldte gården Mullerupgård. Han tilkøbte øen Musholm, Strandgården i Helsingø, Mullerup Bryghus og Mullerup Teglværk, og han var med til at oprette trælasthandlen Grønvold og Schou i Slagelse.

Efter kun 7 år solgte Schou i 1873 Mullerupgård til dampmøller Bing, der var jøde og medejer af porcelænsfabrikken Bing og Grøndahl. Han indsatte straks sin søn Anton Bing som forpagter, og i 1877 blev Anton Bing ejer af gården. Anton Bing forblev ugift. Han blev senere landskendt som redaktør af Ugeskrift for Landmænd og Kvægavlstidende. Han nåede også at komme i folketinget.

Anton Bing solgte Mullerupgård i 1890 til godsejer Hannibal Julius Petersen på Ødemark. Han indsatte sin søn, Harald Petersen, som forpagter og fra 1911 som ejer. Han nåede at blive 35, før han giftede sig, og de fik 3 børn. I folketællingen 1921 kan man se, at han fulgte med tiden, idet han blandt sine 16 ansatte havde både en chauffør og en traktorfører. Harald Petersen døde i 1930, og familiegravstedet er bevaret på Drøsselbjerg Kirkegård.

Hans enke solgte i 1934 Mullerupgård til grosserer Hans Lystrup. Hans bemærkelsesværdige livsforløb er beskrevet sidst i artiklen. Han istandsat hovedbygningen og opførte nye udlænger samt den store lade.

Han blev gift med Ingeborg Søborg, og deres datter Karen-Marie blev gift med godsejer Anders W. Dinesen til Skørringe på Falster, og kom derved ind i en slægt, hvor den mest berømte nok er Karen Blixen. Dinesenslægten stammer fra en fæstebonde på Tuse Næs, men nåede i 1900-årene at sidde som ejere af 35 godser og større landbrug rundt om i hele landet.

Hans Lystrup døde i 1962, 87 år gammel, og hans enke, Ingeborg Lystrup, boede på Mullerupgård, da hun i 1986 solgte gården til sin datterdatter Karin Dinesen. Ifølge et avisudklip for 17 millioner. Større Gårde og Skove oplyser, at Mullerupgård med øen Musholm nu har et tiliggende på 299 hektar.

Lokalplandirektiver

I 1980 kom der et landsplandirektiv, der udpegede Mullerupgård til reservationsområde for et atomkraftværk. Det vakte stor modstand her i lokalområdet og i 1985 vendte politikerne tommelfingeren nedad. Direktivet blev imidlertid ikke ophævet, og man fandt, at Mullerupgård kunne reserveres til anlæg med særlige beliggenhedskrav. Det

Mullerupgård med den store ladebygning med årstallet 1935. (Fra Karin Dinesens arkiv).

Hans Lystrup med datteren Karen Marie.
(Fra Karin Dinesens arkiv).

viste sig at dække over for eksempel flyveaskedepoter fra kulfyrede kraftværker eller kæmpe vindmølleparker og så videre. Også dette mødte stor modstand. Imidlertid kunne flyveasken anvendes til fremstilling af cement, så det blev heller ikke til noget med disse planer.

Mere om grosserer og godsejer Hans Lystrup

Hans Lystrup (1875-1962) var en stor dansk pioner. I en tid, hvor en motorvogn af mange blev betragtet som et farligt uhyre, forudså han en udvikling, hvor bilen helt skulle forandre de menneskelige levevilkår. Her er beretningen om en købmand, hvis dygtighed gjorde han førende indenfor den danske automobilbranche.

Hans Lystrup blev født på Dyssegård, Kildegårdsvej 5 ved Havrebjerg den 15. januar 1875. Hans far var bestyrer på sin fars gård, og han døde samme dag som sønnen blev født. Moderen var den første tid husbestyrerinde for svigerfaren, men flyttede til Flakkebjerg, hvor hun drev en lille handel med garn, knapper etc. Efter nogen tid købte hun en lille ejendom i Slagelse, og der flyttede de ind. Efter konfirmationen kom Hans Lystrup i lære hos købmand Filip Rasmussen i Slagelse. Efter afsluttet læretid blev Hans Lystrup kommis hos købmand Peter Thomsen.

Han havde en af byens største købmandsgårde, var medejer af trælasthandlen "Silvan" og bankdirektør.

Efter at Lystrup havde aftjent værnepligten blev han optaget på Grüners Handelsakademi i København. Købmand Peter Thomsen havde gerne set, at Hans Lystrup havde overtaget købmandsforretningen, men den unge mand takkede nej, for han ville ud i verden og se sig om.

Han rejste først til Bremen, hvor han en kort tid var volontør i kaffefirmaet Dewers, Hauck og Co.

Opholdet i Dresden

Derefter rejste han til Dresden for at blive skandinavisk korrespondent i firmaet Seidel & Neumann. Dette firma, der eksporterede cykler, symaskiner og skrivemaskiner, var af betydeligt format.

I Dresden modtog Hans Lystrup sin første indførelse i kunstens verden. Med åbent sind benyttede han lejligheden til at høre opera, til at bese de pragtfulde kunstsatte i den gamle kulturby og til at nyde naturoplevelserne. Det var opholdet i Dresden, der skabte hans interesse for kunst, som senere gjorde ham til en stor samler.

Borgerskab

Efter at have forstået, at det nye århundrede stod i den mekaniske transports tegn, rejste han hjem. Han tog borgerskab som købmand i Slagelse og den 13. december 1900 åbnede han en lille forretning i porten i Jernbaneanegade 8. Han handlede med cykler og symaskiner en gros til forhandlere i hele landet. Efter to år kunne han flytte til Sct. Mikkelsgade 20. Her fik han en rigtig butik med to store udstillingsvinduer til gaden. Der var et kontor til gården og værksted i kælderen. Nu blev engrosvirksomheden suppleret med detailsalg.

På verdensudstillingen i Paris havde Wanderer motorcyklen opnået stor anerkendelse, og i 1902 fik Lystrup overdraget generalrepræsentationen for Danmark for denne motorcykel.

Der blev pladsmangel i Sct. Mikkelsgade, så Lystrup lejede sig ind i det nyopførte "Nyhus" på hjørnet af Nygade og Nytorv. Samtidig med indflytningen i Nyhus begyndte handlen med biler.

Biler

Ganske vist havde han solgt nogle Dixi drosker, men det var året 1912, der blev skelsættende. Generalrepræsentationen for Wanderer Werke blev udvidet til også at omfatte biler. Så fik han generalrepræsentationen for det meget eksklusive belgiske bilmærke Minerva. Her importeredes chassiset og karosseriet fremstillede hos Lystrup efter fabrikkens tegninger.

Med engrossalget af biler i Danmark, havde han også solgt af reservedele.

I 1914 flyttede Hans Lystrup til en lejlighed på Frederiksberg. Her var der også plads til moderen.

Hans plan var at etablere bilhandel i hovedstaden, og han erhvervede et stort ejendomskompleks Pile Allé 5-7, hvor han lod sit nye domicil opføre.

Den 3. november 1916 underskrev han kontrakten med General Motors om generalrepræsentationen for Oakland.

Inden årets udgang modtog Hans Lystrup de første kasser med Oakland biler til færdigmontering.

I 1921 solgte Lystrup sine ejendommene i Slagelse, da han var ved at samle sine aktiviteter i hovedstaden. Han var i 1915 kommet i bestyrelsen for Automobil- og Cykelgrossererforeningen, hvis formand han var fra 1919 til 1940. Hans Lystrup havde stor interesse for cykelløb, og i 1926 tog han initiativet til den store udstillingsbygning "Forum" i København, hvor der både kunne udstilles biler og køres cykelløb. Han var formand for Forum indtil 1961. Han var også i bestyrelsen for Det kgl. Danske Haveselskab.

I 1959 omdannede Hans Lystrup sin virksomhed til et aktieselskab, og han afgik ved døden den 29. oktober 1962.

Godsejer

I 1934 købte Hans Lystrup Mullerupgården. I 1938 købte han Høvdinggården ved Mern. Den store hovedbygning var velegnet til at huse hans store kunstsamling.

I 1933 giftede Lystrup sig med Ingeborg Søgaard. De fik datteren Karen Marie, som blev gift med godsejer Anders Wilhelm Dinesen, Skørtinge på Falster.

I dette ægteskab fødtes fire døtre, der hver fik en herregård.

Trelleborg

Ved indvielsen af Vikingeborgen Trelleborg den 30. juni 1946 citerer Sorø Amtstidende Nationalmuseets direktør: "En meget stor Hjælp fik vi af Grosserer Lystrup, der købte Voldpartiet af Gdr. N.P. Andersen og skænkede det til Nationalmuseet."

Sagen var, at ejeren af gården Lille Trelleborg, N.P. Andersen, gav ondt af sig, fordi museet gravede i hans marker, og det kunne han ikke leve af. Museet havde ikke noget at betale med, så den hovedrige bilgrosserer og godsejer købte voldstedet og forærede det til Nationalmuseet.

Grundtvigskirken

I Thomas Viggo Pedersens bog om Grundtvigskirken, der udkom forrige år, findes denne beretning om Hans Lystrup og Grundtvigskirken:

I 1933 var arbejdet med Grundtvigs Kirke gået i stå på grund af pengemangel. I bogen står der: Dér sad Müllertz så om sommeren og hang med skuffen på sit kontor i Krystalgade 24, da det vidunderlige skete. Han fortæller selv: En Dag kom en af mine gode, gamle Venner op til mig for at betro mig, at han – gammel Ungkarl, som han var – havde besluttet at overraske Verden og sig selv med at gifte sig. Jeg kendte den indtagende Kvinde og ønskede den lykkelige Mand af mit bedste Hjerter al Fremgang og Glæde i denne Verden. (Ingeborg Søborg, født 1901 og Hans Lystrup født 1875).

Vi aftalte det nærmere juridiske, han skulle have ordnet – og Talen gik derefter hen mod mit Kælebarn (Kirken). Jeg betroede mig til ham og satte ham ind i den vanskelige Situation, vi var i.

Min Ven var – og er – en meget velstående Mand. Om det nu skyldtes Opstemthed over den store Lykke og Velfærd, han imødesaa ved sit Forehavende, eller den Interesse for Kirkens Opførelse, han tidligere Gang paa Gang havde

udvist – nok er det, med et lille Drej paa Hælen – karakteristisk for min Ven, når vigtige Afgørelser træffes – gik han hen mod Vinduet og saa en Stund ned mod Gaden, saa snurrede han med samme morsomme Vending om til mig og sagde: De 60.000 Kr. kan man laane hos mig foreløbig for et par Aar, saa kan vi altid se – selvfølgelig er det uden Renteydelse!

Saa satte han sig ned ved mit Skrivebord og skrev en Check paa Beløbet, som han overrakte mig med det lille særlige Smil, hvormed jeg havde lært ham at kende som et herligt Menneske.

(Jeg indskyder her, at han senere skænkede Halvdelen af Beløbet som Gave til Kirken).

Nu havde vi altsaa Pengesagerne i Orden og tog straks fat med forceret Tempo."

Videre står der i bogen: "Müllertz' ven var et eksempel på et af krisens paradokser. Mens arbejdsløshed, fattigdom og elendighed lå som en klam dyne over landet, levede han flot af at sælge automobiler til dem, der havde råd til den slags. Han var begyndt med at sælge cykler i Slagelse. Cyklerne blev til Biler og Slagelse til København, og firmaet eksisterer den dag i dag. For at kunne holde biludstillinger byggede han Kæmpehallen eller Forum i København med Müllertz til at tage sig af det juridiske. En mand med store armbevægelser, fremsyn og højsind. En mand fra dengang, da automobilet var for grever og baroner – og da checkhæftet var for handlekraftige brudgomme. Nu var tagrejsningen reddet, og der kom vældig fart på arbejdet på kirken."

Krondiamantbryllup

Birte og Rasmus Jørgensen, Annasminde i Holeby på Lolland, fejrede deres krondiamantbryllup den 1. juli 2021. Rasmus Jørgensen er det medlem af Dansk Slægtsgårdsforening, som har størst anciennitet, da hans moder indmeldte ham i foreningen efter stiftelsen i 1941.

Familien Olsen på Vilhelmsborg

I Aarhus Kommune ligger godset Vilhelmsborg, hvis historie går langt tilbage i tiden. Vilhelmsborgs historie vil jeg ikke komme detaljeret ind på, men i stedet vil jeg fortælle en historie om et arbejderpar på det gamle gods.

Af Oliver Hellelund Konrad

Dét arbejderpar er mine tipoldeforældre. Mine Sørine Pedersen og Ernst Marinus Karl Olsen har boet på Vilhelmsborg som arbejdere store dele af deres liv, og første gang de stifter bekendtskab med godset, er da de kort efter deres giftermål i

1915 flytter dertil. Dengang er Vilhelmsborg et 242-års gammelt baroni der flere gange har været på fallittens rand og været besiddet af familien Gyldenkrone. Ernst og Mine flytter ind i et lille landarbejderhus ved navn *Ellehuset* lidt væk fra Vilhelmsborg. Med sig har de deres førstefødte søn Peter på knap et år.

Ernst starter som materialkusk og står for at transportere alt gårdens kørsel, mens Mine sammen med andre arbejdere står for at samle kornet og binde det til neg. Dengang var der omkring 40-50 medhjælpere på Vilhelmsborg, der alle arbejder under baron Ove Theodor Carl Gyldenkrone. Høsten foregår med le. Desuden arbejder Mine som malkekone under baronen, hvor hun tjener 50 øre om dagen.

Efter cirka to år på baroniet føder Mine Olsen parrets første datter, mens de stadig bor i *Ellehuset*. Mine og Ernst bor på Vilhelmsborg i knap fire år fra 1915 - 1919, hvorefter de flytter til Koed. Kort tid efter sker der i 1921 en stor omvæltning på baroniet, da *Baroniet Vilhelmsborg* som det har heddet siden 1673 bliver ophævet. Det sker efter lensafløsningen i 1919, hvor blandt andet baronier skulle overgå til fri ejendom. Den sidste lensbaron Holger Gyldenkrone-Rysensteen sælger efterfølgende i 1923 det nu opløste baroni til Lars Niels Christian Hviid.

Efter ni år væk fra Vilhelmsborg flytter Mine og Ernst Olsen tilbage til godset, der nu ikke længere er et baroni. Den 1. maj 1928 flytter de ind i et af Polakhusene, der er tilknyttet Vilhelmsborg. Polakhusene er oprindeligt seks hvidkalkede næsten ens landarbejderboliger, hvor arbejdere på Vilhelmsborg kan bo. Ernst og Mine flytter ind i det øverste polakhus, der ligger nærmest godset. I den tid Mine og Ernst har været væk fra Vilhelmsborg har de fået yderligere to børn, Mette Kathrine i 1920 og Aage i 1925.

Da Ernst og Mine vender tilbage til godset modtager fodermesteren dem med ordene "*Nå, finder I nu hjem igen*", for de har jo allerede haft bopæl på godset før.

Mine og Ernst Olsen til deres sølvbryllup i 1940. Billede: Privateje.

Denne gang bliver parret boende på Vilhelmsborg resten af livet og Ernst og Mine arbejder trofast for godsejer Hviid. I den første tid af Ernst nye ansættelse, hjælper han med at transportere maskiner fra Vilhelmsborg til Bygholm, som er en herregård ved Horsens.

Mine har ansvaret for malkningen af Vilhelmsborgs 21 køer, der af og til kan være ret urolige. Hun malke dem to gange dagligt i 12 år. Samtidig har hun ansvaret for mejeriet og håndteringen af mælkejungerne. I 1935 bliver hun gravid med hende og Ernst sidste barn Inger. Mine er en dygtig og flittig malkekone så overfodermesteren sætter hende som normalt til at malke alle køerne. Mine går ikke i tætsiddende tøj, så man kan ikke se på hende, at hun er gravid med Inger. Hun malke derfor som sædvanligt godsets 21 køer og afslutter malkningen om aftenen, føder hendes datter om natten, og begynder igen at malke få dage efter fødslen. Det vidner om, hvor hårdtarbejdende Mine er. Da overfodermesteren hører, at han har sat en højgravid kone til at malke alle godsets køer, bliver han noget beskæmmet.

Efter 12 års ansættelse bliver Ernst Olsen i 1940 staldmester, dvs. at han har ansvaret for hestene, og da Mine bliver syg stopper hun med at malke regelmæssigt. I stedet rykker hun ind i Vilhelmsborgs hovedbygning og

1) Citat fra artikel i Aarhus Stiftstidende i forbindelse med Mine og Ernst Olsens 25-års jubilæum på Vilhelmsborg.

hjælper til med tøjvask og madlavning for godsejer Hviid og hans kone. Desuden gør hun også rent i karlekamrene og vasker sengetøjet en gang om måneden. I de år hvor Mine stopper med malkningen er hendes ryg blevet meget dårlig, og derfor må hendes datter varme sandsække til hende, som kan hjælpe på hendes rygsmerter. Mange år med malkning og hårdt arbejde har sat sig hos Mine, hvorfor hun må skrue ned for det hårde arbejde.

Efter at have haft bopæl på Vilhelmsborg i knap 20 år flytter Mine og Ernst Olsen væk fra polakhusene og over i en af røde landarbejderboliger på godset. Til huset hører en stor have som især Mine nyder godt af. *"Det er min helligdom"* siger hun. Havens planter og buske planter Mine selv, og også Ernst nyder godt af den skønne have. Boligen består af to små stuer, et soveværelse, et lille køkken og en indgang på to kvadratmeter. Toilettet er et lille das beliggende 25 meter væk fra huset. Derfor er det trængt, når familien samles til mærkedage, men *"hvor der er hjerterum er der også husrum"* som Mine altid sagde.

Den 1. maj 1953 kan parret fejre 25-års jubilæum på Vilhelmsborg og i den forbindelse bliver de interviewet til Aarhus Stiftstidende. Jubilæet fejres med en fest for børn, svigerbørn og børnebørn.

Selvom Mine og Ernst efter 25 års arbejde på Vilhelmsborg ikke længere er unge, insisterer de på at blive ved arbejdet så længe de kan. *"Man slides vist heller ikke så let op, som man ruster op"* siger Mine i interviewet med Aarhus Stiftstidende. De ønsker begge at fortsætte med at arbejde så længe de er raske.

Raske er de et par på endnu indtil Ernst Olsen i 1957 får en hjerneblødning, der gør at han ikke længere er i stand til at arbejde. I de sidste år af sit liv enten sidder eller ligger han på sofaen. Han dør hjemme på Vilhelmsborg den 14. april 1962. Efter Ernsts død bliver Mine boende på Vilhelmsborg og kan efter seks år som enke fejre sit 40-års jubilæum på godset. Året forinden til hendes 70-års fødselsdag tilbyder godsejer Knud Hviid at Mine kan bo på godset vederlagsfrit. Det er sandsynligvis en tak for at hun i så mange år har arbejdet under godsets ejere, og stadig flittigt giver en hånd med.

Mine og Ernst Olsen i haven på Vilhelmsborg med deres børnebørn i 1952. Billede: Privateje.

Mine og Ernst Olsen i deres stue på Vilhelmsborg til Ernst Olsens fødselsdag i 1957, efter han har fået sin hjerneblødning. Billede: Privateje.

Mine og Ernsts lille bolig på Vilhelmsborg er samlingsstedet for familien, der hvert år samles til familiefødselsdage og diverse mærkedage. I det lille køkken står kvinderne for at lave mad, og det er her der blandt andet bliver snakket om hvordan det går i familien. Mine og Ernsts barnebarn Lene Konrad husker kun familiesammenkomsterne som hyggelige selv om pladsen var trang. *"Selv om de boede småt og havde hårde vilkår, hørte man aldrig et ondt ord, deres hjem var det man kan kalde hjertevarmt"*, skriver hun i sine erindringer.

Efter 44 år på Vilhelmsborg flytter Mine i april 1972, efter hendes børns ønske, til Malling i en lejlighed med badeværelse og indlagt vand. Året efter overgår Vilhelmsborg til Aarhus Kommune og samme år dør Mine hjemme i Malling Hun begravnes ved siden af sin mand på Mårslet Kirkegård efter et godt og langt arbejdsliv.

Vilhelmsborg er Mine og Ernst Olsens hjem og arbejdsplads i sammenlagt 30 år, for Mine lidt længere, et hjem der er samlingssted for hele familien. Olsen-parret arbejder længe for først baron Gyldenkrone og siden to godsejere i stillinger som både materialkusk, staldmester, malkekone og hushjælp. Selvom det hårde arbejde satte sig hos dem, var de begge tilfredse med tilstedeværelsen og Vilhelmsborg Gods som deres hjem.

Kilder:

Frausing, M. (2015, 17. februar). Baroniet Vilhelmsborg. I: *danmarkshistorien.dk*. <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/baroniet-vilhelmsborg/>

Ingerlise, Wendland. (1995). *Ingerlise Wendland: Optagelse fra Visbjerg Hegn 1. marts 1995: Ingerlise Wendland's samtale med Peter Olsen til artikel bragt i Mårsletbladet juni 1995.* [Lydbog]. <https://egnsarkiv.util.dk>

Kort om Vilhelmsborgs historie. (s.d.). I: *vilhelmsborg.dk*. <http://vilhelmsborg.dk/DK/Om%20Vilhelmsborg/Vilhelmsborgs%20historie.aspx>

Møller, H. (2001, oktober). Mårslet... Her hvor vi bor: 15 fortællinger fra Mårslet Sogn. *Mårslet Sogns Lokalhistoriske Forening*, s. 30-32. <https://maarsletarkiv.dk/wp-content/uploads/2019/01/Hefte-3.pdf>

Konrad, Lene Bjørn (f. 1949), barnebarn af Mine og Ernst Olsen.

Sankt Mikkelstaften

Inden længe er det Sankt Mikkelstaften, der i gamle Dage gjaldt for den første Vinteraften. I gamle Dage tog man fuldt Lige af Dagslyset, så længe det varede, og gik tidligt til Ro. Sædvanlig Sengetid var Kl. 9 Aften. September Maaned havde jo ikke Dagslys så længe, men når man benyttede Dagen så længe, at der var Gnist af den, og havde spist sin Aftensmad, så var man egentlig færdig til at lægge sig. Det kunne ikke betale sig at brænde Lys for den lille Times Tid, der blev mellem Nadver og almindelig Sengetid.

Men når Mikkelstaften kom, så måtte man give sig Vinteraftenen i Vold. Den aften hentedes det første af de hjemmegjorte Tællelys ned fra Loftet, og man satte sig til Aftensæde om Langbordet.

(Det havde man ikke gjort siden Mariæ bebudelse, den 25. marts.)

Naar Mikkelstaften kom, saa var Aarets Avl bjerget i Hus. I gamle Dage var der hverken Kartoffler eller Roer at vente efter. Markerne var ryddede, Ævret opgivet og Byhyrden samlede hver Morgen hele Landsbyens Kvæg til samlet Løsdrift over hele Bymarken.

Aaret havde ydet, hvad det kunde, og saavel Bonde som Borger havde forsynet sig for Vinteren.

Mikkelstaften satte man Smag paa den første Vinterforsyning. Man slog Spunsen af Mjødtønden og tappede sig et Krus af Anes Bryg.

I Byerne sendte man Bud til Kræmmeren efter et Par af de lige hjemkomne tyske Kringler, som man gnavede til Mjøden, og det blev det eneste Festaftensmaaltid, Mikkelstaften havde Krav paa.

Mjøden er for længst gaet af Brug, og de knashaarde Kringler, som havedes paa Lager for et helt Aar, er ogsaa svundne, men lige til Verdenskrigens Udbrud blev Mikkelstaften ved at kræve sine Attributter. Det var den eneste Tid paa Aaret, at der var Mjød i Handel, og som Erstatning for de forsvundne tyske Kringler havde Bagerne de tørre, hårde Kommenskringler, der ikke paa nogen anden Dag i Aaret kunne finde Købere.

Under Ernæringsvanskelighederne i Krigsaarene forsvandt kommenskringlerne komplet, og de vil vistnok aldrig mere komme igen.

Ved Mikkelisdag begyndte man at tænke paa den kommende Vinter. I vore Bedsteforældres Dage begyndte man ude paa Landet at tænke paa Avisholdet. Om Sommeren holdt man ingen Blade, men naar Mikkelaften kom, skulde man gerne have bestilt sin Avis. Der var gerne fire Mand om hver Avis. Postvæsenet var meget primitivt. To eller tre Gange om Ugen gik privat Post fra nærmeste Købstad, og Postsagerne blev lagt ind til en enkelt Mand, hvor de saa lejlighedsvis blev afhentet. Inden Avisen naaede ud til Abonnenterne paa Landet og havde gjort sin Runde imellem Interessenterne, kunne de blive baade otte og fjorten Dage gamle.

Mikkelisdag var i sin Tid Fridag for Tyendet og Flyttedag for Lejerne og Indsidderne, og den var Termin for Embeds- og Bestillingsmænd. Saa kunde Præst og Degn opkræve deres Mikkelrente og Byhyrde, Bysvende, Rakker og Mestermand gik omkring og opkrævede de Ydelser, der tilkom dem ifølge Byvedtægterne. Den væsentlig Del af deres Løn faldt i Natura, og til Mikkelafgiften hørte altid et Tællelys fra hvert Hjem. (Artikel i Sorø Amtstidende 1921.)

Ærkeengle

Der er fire øverste engle, der benævnes ærkeengle, er følgende: *Michael*, der betyder: Hvem er Gud nær. Han er som regel bevinget i kamp med en drage. Han er den store englefyerste, der som sjælesørger modtager sjælene i dødsstunden og bringer dem til Gud, og som sjælevejer holder en vægt, der viser om det gode eller onde er i overvægt.

Sct. Mikkelisdag var helligdag til 1770. Indtil da, var gudstjenesten høstgudstjenesten.

Gabriel, der betyder: Guds helt. Han er den næst øverste i englenes hierarki og Guds sendebud. Det var ham, der besøgte Jomfru Maria, for at forklare hende, at hun skulle føde en søn.

Uriel, der betyder Guds glans.

Rafael, der betyder Gud læger.

NYT FRA KREDSENE

Kredsens arrangementer er interessante, og alle medlemmer er velkomne til at deltage i det, der har interesse. Hvis man vil vide mere om et arrangement, så tag kontakt med formanden for den arrangerende kreds, navn og telefonnummer findes side 2. Se i øvrigt foreningens hjemmeside.

Himmerlandskredsen

Kredsen indbyder til besøg mandag den 27. september kl. 18.30. Vi starter med at besøge Rebildcentrets Gårdbutik, Røde Møllevvej 18 A, 9520 Skørping, hvor vi skal høre om den bedrift, som Marie Fisker og Andreas Lomborg driver.

De har ca. 1000 moderfår, 1500 lam, 60 Dexter/Galloway køer med kalve. Alle dyr er naturplejere og de er sat i verden for at afgræsse naturarealer hen over sommeren, og om vinteren frøgræsmarker ved landmænd.

Marie Fisker fortæller os om deres liv med de mange dyr, og der er mulighed for se alle produkterne i den lille gårdbutik,

Hjemmesiden findes ved at skrive: Dansk Slægtsgårdsforening og derefter gå ind under: mødekalendarer.

Er man ikke på nettet, så ring til kredsformanden, hvis navn og telefonnummer står på side 2.

hvor der går lidt tamme får, lamaer og hængebugsvin ved siden af. Bagefter tager vi på besøg i Rebildcentret Røde Møllevvej 4, 9520 Skørping, hvor vi skal se deres nye tåm med udstillinger om Regan Vest og Den Kolde Krig.

Efter en times rundvisning og selvstudie af de mange effekter, der også rummer nu afdøde heks Dannie Druehylds værksted, så er der blevet tid til kaffe/te.

Der serveres Drømmekage fra Brovst og Kringler. Kopper, tallerken samt kaffe/te og evt. småkager medbringer I selv.

Forventet afslutning kl. ca. 21.30.

Denne aften koster 100,00 kr. pr. person.

Venligst tilmelding senest torsdag den 23. september på mail mathy@postkasse.net eller ring/SMS 21 55 59 50.

Onsdag den 21. juli besøgte vi Remisen i Dokkedal, hvor vi så de mange forskellige maskiner, som har været brugt til produktion af tørv gennem tiden. Vi fik en god rundvisning af de frivillige, som mødes hver tirsdag, for at sætte de mange maskiner i stand. De bruger det gamle værksted, med et sindrigt system af fladremme til at trække de mange forskellige motorer, som vi så køre, og kunne høre den lidt høje lyde, det giver når de arbejder. Bagefter tog vi på Mulbjerg Kro, for at nyde de gode boller, kringler og lagkager samt kaffe og te, inden vores generalforsamling.

Generalforsamlingen forløb roligt, under Peter Stoffersen kyn-dige ledelse, der var gode konstruktive indlæg.

Valg til bestyrelsen var alle genvalg. Der var nyvalg af revisor, det blev Niels Holger Fisker.

Der var 40 deltagere.

Mads P. Christensen

Midtjysk Kreds

Midtjysk kreds har haft et rigtig godt arrangement den 31. juli 2021. Eftermiddagen startede med et besøg på Fussingø Gods. Her fik vi en virkelig kvalificeret guidet tur anført af Jytte Nielsen fra Fussingø-gruppen. Vi startede ved den middelalderlige ruin tæt ved søen og hørte historien om de stolte slægter gennem tiderne. Senere blev bygningerne flyttet ca. ½ km til den nuværende placering. Eftersom godset var tysk ejet, blev der konfiskeret af den danske stat efter 2. verdenskrig. Siden har bygningerne været anvendt til mange forskellige formål. Der er lavet restaureringsarbejde i hovedbygningen og den fremstår smuk. Den bruges bl.a. til kunststillinger. Stedet er absolut et besøg værd.

Herefter kørte vi til Bækgården i Sønderbæk tæt på Randers, hvor vi var inviteret indenfor i de herskabelige stuer hos vores bestyrelsesmedlem Ander C. Pedersen. Der var fint dækket op ved flere borde og vi blev rigtig godt beværtet. Senere blev vi inviteret til at se hele huset og hørte om stedet. Bækgården blev erhvervet for få år siden. A. C. Pedersen driver en svineproduktion på en anden gård.

Op mod 40 deltog i besøget og dagen sluttede med at vi afholdt generalforsamling. Undertegnede aflagde beretning. Der var genvalg til Anders. C. Pedersen, Chresten Mads Elgaard og Poul Willumsen.

Onsdag den 6. oktober 2021 kl. 18.30 er vi inviteret til at besøge virksomheden SØBY. Tidligere hed den Søby Silo og ligger på Viborgvej 306 i 7840 Højslev. Besøget blev udsat grundet Corona sidste år og er omtalt i blad nr. 464. Virksomheden er familieejet og vores kontakt hedder Morten Frantsen.

VIGTIGT. Der er tilmelding på e-mail gunhildom@gmail.com senest den 30. september. SØBY har begrænset deltagelsen til 25, så tilmeldingen er efter først til mølle princippet. SØBY byder på en sandwich.

Kredsformand Gunhild Olesen Møller

Ringkøbingkredsen

Den 20. juli indbød kredsen til besøg på Provstgaardhus ved Skjern. Kl. 19.00 samles vi 35 medlemmer ved jagthuset Provstgaardhus. Efter kaffepausen blev der fortalt om andre interessante steder i omegnen.

Den 3. august havde kredsen et familiearrangement hos Eva og Flemming Madsen, Fonagergård, ved Sørvad.

Vi samledes kl. 17.00 og begyndte med spisning af den medbragte mad. Derefter mulighed for fodboldgolf eller gåtur.

Kl. 20.00 samledes vi for at høre om, hvordan gården er blevet udviklet til et succesfuldt besøgscenter.

Vi hørte også om, hvordan frilandssøerne ændrer adfærd og bliver mere aggressive, når der er en ulv i området. Fruen er selv

blevet angrebet af en normalt fredelig sø, der havde fået færd af en ulv. Vi sluttede vi med kaffe.

Harry Jensen

Sjælland Syd

Der inviteres til Løvfaldstur torsdag den 30. september kl. 13.30, med besøg på Biltrisminde Åbovej 17, 4160 Herlufmagle. Her driver Troels Larsen et økologisk landbrug med malkekvæg.

Derefter besøg hos Miss Bean (kafferisteri med specialkaffe) Laug Drift Aps., Hesede Hovedgård 3, 4690 Haslev.

Der er eftermiddags kaffe/kage sammen med historien om kafferistning. Pris: 100,00 kr.

Tilmelding senest den 28. september 2021 til Jørgen Elholm 40 33 50 69/53 28 85 03 eller Torben Knudsen 20 32 66 70.

Bestyrelsen

Sønderjyllandskredsen

Den 2. september havde vi udflugt til Frihedsbroen og Bennetgård. Paul Henrik Hansen bød velkommen til Jørgen Klop-penborg Skrumtsager, der fortalte om frihedsbroens betydning for genforeningen 1920. Derefter gik turen videre, hvor vi fik et dejligt kaffebord på Bennetgård. Lola Larsen fortalte historien om Bennetgård og dens betydning for det danske mindretal.

Så holdt vi generalforsamling, hvor Anker Lund og Paul Henrik Hansen blev genvalgt.

Vi har nu planlagt landsforeningens årsmøde 2022. Det bliver den sidste weekend i maj 2022, hvor vi har reserveret Agerskov Kro. Vi er også ved at planlægge kommende arrangementer. Vi tænker på en julefrokost på Schackenborg Slot og et besøg hos den nyvalgte formand for Landbosyd Henrik Petersen. Han har en slægtsgård i 12 generationer, 1200 søer og 500 hektar. De leverer heste til de kongelige stalde.

Paul Henrik Hansen

Vestsjællandskredsen

29 medlemmer havde tilmeldt sig kredsens udflugt til Lammefjorden, hvor man besøgte Storøhage kartoffelpakkeri.

Vi blev modtaget af direktør Peter Anker Nielsen, som fortalte om, hvordan de to gårde - Storøhage og Aspagården - var gået sammen om et hypermoderne kartoffelpakkeri.

Til Storøhage hører 425 ha og til Aspagården 590 ha. Kartoffelne dyrkes på begge gårde, men der går 5 år før der igen kommer kartofler på samme mark.

Lammefjordens kartofler er ikke tidlige kartofler, forklarede Peter Anker, for Storøhages marker ligger ca. 4 meter under havets overflade, så der er koldt.

Vi fulgte kartoflernes rute fra indleveringen, gennem vask etc. til de lå i poser klar til afhentning. Kartoffelne sælges til supermarkederne, og der er omkring 20 forskellige slags kartofler.

Peter Anker fortalte også, at der sælges færre kartofler, men kvaliteten er hævet. Han så gerne, at de danske familier igen tog kartoffen til sig.

Vi samledes i en stue til medarbejderne, hvor bestyrelsens damer serverede kaffe og kage. Derefter afholdtes den ordinære generalforsamling.

Søren Anthon Christensen valgtes til dirigent. Formanden Karen Andersens beretning blev taget til efterretning. Regnskabet blev udsat til den ordinære generalforsamling i 2022.

Anders Gangergaard blev genvalgt til bestyrelsen. Lene Hansen blev genvalgt til bestyrelsessuppleant og Vagn Juel Jørgensen genvalgtes til revisor.

Til erindring om dagen modtog alle en pose af bomuld, som var beregnet til at kartoflerne kunne ligge mørkt i køleskabet. Og vi modtog også en pose med kartofler, som passede til bomuldsposen.

OGN

Kommende kredsaktiviteter

Her bringes oversigten over kredsens aktiviteter for de næste par måneder.
Udførlig indbydelse ses i afsnittet "Nyt fra Kredsene" og på foreningens hjemmeside.

Himmerlandskredsen

27. september kl. 18.30. Besøg i Rebildcenterets gårdbutik m.v.

Midtjysk kreds

6. oktober 18.30. Besøg hos Søby i Højslev.

Sjælland Syd

30. september 13.30. Besøg på Biltrisminde og hos Miss Bean.

*Skilt til frihedsbroen,
det står lige syd for
Skibelund Efterskole.*

*Frihedsbroen over Kongeåen
ved Skibelund – Københoved,
flot og nymalet.*